

Martin H:son Holmdahl: Tal vid Torgny Segerstedts grav

Talare

H:son Martin Holmdahl
Läkare

Datum

11 augusti 2008

Plats

Kvibergs kyrkogård, Göteborg

Kära vänner, Kära medlemmar i Torgny T. Segerstedts familj. Egentligen behövs ej här något minnestal. Det var ju blott mindre ett decennium sedan Torgny och Coco var mitt ibland oss, varför deras stora livsgärning står levande för oss. Men låt oss erinra oss att vid denna tid för 100 år sedan steg Augusta Segerstedt, född Synnestvedt, oplanerat av tåget i Mellerud. Hon var på resa mellan sitt gamla och nya hemland, när hon insåg att det väntade andra barnet pockade på förlossning före slutstationen. Denna ankomst på järnvägshotellet i Mellerud torde vara en av Torgny Segerstedts få oplanerade handlingar under ett drygt 90-årigt liv, som han själv i en tidningsintervju i samband med sin 90-årsdag betecknade som ett gott liv. Ett liv med en livsinsats som imponerar, både kvantitativt och kvalitativt. Men Torgny var ej besparad svårigheter under uppväxtåren. Förlusten i tonåren av en äldre älskad broder, Albrekt, som gick bort i stelkramp, och den älskade moderns, Augusta, prövningar var upplevelser som satte djupa spår hos Torgny. Möjligen bidrog dessa upplevelser till Torgnys oerhörda arbetsdisciplin och sedermera kärleksfulla och respektfulla förhållande till hustru Marie-Louise, Coco, under ett nära 60-årigt äktenskap. Denna arbetsdisciplin med en strängt planerad arbetsdag från tidig morgon följde honom från studietiden i Lund genom hela livet. Ännu under sina sista dagar var han upptagen med ett arbete för Svenska Akademien, och när jag skiljdes från honom på sjukhuset, då han hämtades till den dialys under vilken han avled, sa han: ”Kom tillbaka som vanligt imorgon Martin så kan vi fortsätta diskussionen om nazismen och Uppsala universitet.” Uppsala och dess universitet fick glädje av denna oerhörda arbetsinsats i 60 år från utnämningen som 30-åring till professor i filosofi 1938, som innehavare från 1947 av landets första lärostol i sociologi och som dekanus för den filosofiska fakulteten, samt från 1955 under 23 år som rektor för Uppsala universitet. Invalet 1975 på stol nr 2 i Svenska Akademien, där han utförde en omvittnat stor och värdefull insats, bland annat de tre böckerna om Akademiens historia från 1786–1936, enligt recensioner ”en oerhörd lärdomsprestation” med en ”kunskapsbredd av

unika mått”, gav honom arbetsuppgifter livet ut. I Akademiens serie av biografier skrev Torgny Segerstedt om Nils von Rosenstein, Akademiens förste ständige sekreterare. Vid genomläsning av detta ofantliga lärdomsprov, fick jag intrycket att Torgny Segerstedts mycket sympatiska skildring av Rosensteins liberalism, rationalitet i uppfostringsfrågor i efterföljd av den engelske filosofen John Locke, och av Rosensteins tidiga åsikt om allas rätt till utbildning, även kan appliceras på Torgny Segerstedt själv. Så kan även verkets undertitel ”Samhällets Människa”, vilket också Torgny Segerstedt i hög grad var. I en artikel vid hans avgång som rektor förmodade jag, att eftervärlden kommer att framställa honom som den svenske universitetsrektor, som mest konsekvent och ihärdigt hävdade respekten för kunskap och sanningssökande i en tid då starkt ökade kvantitativa krav på utbildningsapparaten hotade kvaliteten inom denna. Man kommer att framhäva hans betoning av allas rätt till utbildning och vikten av forskning enbart underkastad vetenskapens internationella regelsystem och ej hämmad av dogmer eller av olika maktfaktorer i det omgivande samhället. Jag tillåter mig citera ur Bo Ralphs inträdestal över företrädaren på stol 2 i Svenska Akademien: ”Torgny Segerstedt byggde upp ett helt nytt ämne vid sitt universitet, var framgångsrik som forskare och omtyckt som lärare, var skicklig forskningsadministratör och forskningspolitiker, betonade vikten av kontakt mellan universitet och omvärld samt föregick med gott exempel. Han blev en dominant inom landet men gjorde också en internationell insats, både som forskare och forskningsadministratör. Trots denna mångfacetterade verksamhet hade han alltid energi över för ett vänligt bemötande gentemot omgivningen oavsett person, rang eller ärende. Det är allt detta tillsammans som gör honom så speciell.” Ja, Torgny Segerstedts långa rektorsgärning präglades av vidsynt humanitet, sällsynt arbetsförmåga och initiativkraft, oräddhet och kunnighet. Hans insats är förblivande och kommer att inta en central plats vid kommande beskrivningar av universitetets hittills mest expansiva period. De flesta av oss här församlade har sina egna minnen av denna speciella person och hans stödjande hustru, Coco. Många av oss bevarar med glädje bilden av de båda sittande sida vid sida i Geijergårdens trädgård under 90-årsuppvakningen, arrangerad av Dag Hammarsköldsfonden, för vars verksamhet Torgny betytt så mycket. För mig personligen, liksom för många av er, var vänskapen med Torgny och Coco berikande. De var goda föredömen, och vi saknar dem mycket. Saknad är dock ej rätta ordet, då de som jag sa i början av mitt tal är mycket närvarande i våra minnen.

Taggar

2000-tal, 2008, Hyllningstal, Man, Minnestal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/martin-h-son-holmdahl-tal-vid-torgny-segerstedts-grav>